

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי" מתוך "דרך ישרה"

פרשת חיי שרה מסכת שבת דפים לב-לח

דרך ישרה תמצית הדף

סדרה לב

א. נשים מתות פליגי אי גרסינן יולדות או ילדות וכן דבקי או בדקי מיתה, והעוון שבגללו מתות 1. נדה, בגלל רביעית דם. 2. חלה שנקראת ראשית. 3. נר כנגד הנשמה. 4. מפני שמכבסות בשבת. 5. קוראות לארון הקודש ארנא בבזיון, ועמי הארץ גם על שקוראים לבית הכנסת בית עם.

ב. מדוע הנשים בסכנה בשעת לידתן 1. נפל תורא חדר לסכינא. 2. מקבלת מכה אחת על הכל. 3. שיכור נופל מעצמו. 4. מכיון שצריכה ניסים. 5. בשעת צרה אין לאדם אוהבים. וגברי מבדקי במקום סכנה כגון גשר.

ג. אשתו מתה בעוון נדרים וילדיו בעוון 1. נדרים. 2. בטול תורה. 3. מזוזה. 4. ציצית.

ד. סכנה ומיתה 1. רב לא נסע בספינה עם גוי, שמואל נסע רק עם גוי, ור' ינאי בדק. 2. מי שנמצא במקום סכנה עלול למות ועכ"פ מנכין מזכויותיו שנאמר קטונתי מכל החסדים. 3. מי שנחלה צריך להביא זכות ולהפטר, שנאמר כי יפול הנופל ממנו, או דאתי למגלגלין חובה ע"י חייב. 4. מי שחלה ונוטה למות אומרים לו להתוודות, וצריך להרגיש היוצא לשוק כנמסר לסרדיוט, חש בראשו כמי שנתנוהו בקולר, ועלה למיטה כעולה לגרדום שצריך פרקליטין גדולים והם תשובה ומעש"ט. 5. לימוד זכות אחד נגד 999 במלאכים ובאותו מלאך.

סדרה לג

א. עונש עוונות 1. שנאת חנם, מריבה נפלים וקטנים מתים. 2. חלה, אין ברכה, ומארה, ואחרים אוכלים, אבל אם נותנים מתברכים. 3. ביטול תרו"מ, אין גשם, יוקר, השכר אבד ואין פרנסה, ואם נותנים מתברכין. 4. בעוון גזל, גובאי, רעב, ואכילת בשר בניהם. 5. על העוונות עינוי ועוות וקלקול דין ובטול תורה, באים חרב, דבר, ביזה, בצורת, אוכלים ולא שבעים, והלחם במשקל. 6. בעוונות שבועת שוא ושקר חלול ה' חילול שבת, חיה רעה מתרבה, בהמה כלה, בני"א מתמעטין, והדרכים שוממין. 7. על שפיכות דמים בימ"ק חרב ושכינה מסתלקת מישראל. 8. בעוון ג"ע ע"ז ושמיטין, גולים ובאין אחרים. 9. נבלות פה, צרות רבות, גזירות מתחדשות, בחורים מתים, ויתומים ואלמנות צועקים ולא נענים.

ב. עוון נבלות פה 1. קורעים גזר דין לטובה אפילו של שבעים שנה. 2. מעמיקין גהנום, וזהו אף לשומע.

ג. סוגי הדרוקן 1. עונש מי שממרק עצמו לעבירה, וזהו עבה. 2. של רעב, תפוח. 4. כשפים, דק.

ד. סימני העבירה לפי העונש 1. עבירה, הדרוקן. 2. שנאת חנם, ירקון. 3. גסות הרוח, עניות. 4. לה"ר. אסכרה.

ה. על מה באה אסכרה 1. מעשר. 2. לשה"ר, דפה גומר. 3. בטול תורה, ונכרים נשים וקטנים שמבטלין את ישראל, ותשב"ר מפני שממושכנין.

ו. מעשה דרשב"י 1. ר"י בר אילעאי שיבח את פעולות רומי, רבי יוסי שתק ורשב"י גינה, ושמעו ע"י יהודה בן גרים וגזרו עליו הריגה. 2. התחבא עם ר"א בנו, בתחילה בבימ"ד ואח"כ במערה, ונברא עבורם חרוב ובאר מים. 3. לאחר י"ב שני שמעו ע"י אליהו שמת הקיסר ושרפו כל היכן שראו וחזרו עוד י"ב חדש למערה. 4. אח"כ יצאו ור"א הכה ור"ש ריפא, עד שראו חביבות המצוות בזקן שהכין הדסים לשבת. 5. ר"פ בן יאיר בכה, ורשב"י אמר שבזכות זה יכל לתרץ כ"ד תירוצים על כל קושיא. 6. כמו שיעקב בא שלם ותיקן מטבע שווקים ומחרצאות, כך רשב"י תיקן ספק טומאה שהיה בטבריא ע"י שבדק היכן שקשה דש"מ אין כאן קבר. 7. העניש זקן שנמנע עמו וחזר בו, ואת יהודה בן גרים.

פירוש לד

א. דיני בין השמשות 1. עם חשיכה יש לומר עשרתם ערבתם הדליקו את הנר, בניחותא. 2. עירובי תחומין שרי רק מבעו"י ועירובי חצירות משתחשך. 3. אחד עירב עירובי תחומין מבעו"י ונאכל ביה"ש, ואחד עירב ביה"ש ונאכל בחשיכה, שתיהם קנו כיון דספיקא דרבנן לקולא. 4. בספק חשיכה, אין מעשרים ודאי אלא דמאי, אין מטבילין כלים ולא מדליקין נרות, אבל מערבין וטומנים את החמין.

ב. איסור הטמנה 1. באינו מוסיף הבל אסור להטמין משחשיכה שמא ירתיה, אבל ביה"ש הקדירות רותחות. 2. במוסיף הבל אסור אף מבעו"י, שמא יטמין ברמץ ויחתה בגחלים.

ג. הסימנים מתי ביה"ש 1. לת"ק בפני מזרח מאדימין וזהו פנים המאדימין את המזרח, ופליגי אי הוי יום או ביה"ש, ונחלקו אי ביה"ש זהו מהלך ג' רבעי מיל או ב' שלישי מיל ואיכא בינייהו א' מ"ב, ולכו"ע בהכסף התחתון ביה"ש, והכסף העליון לילה. 2. לר"נ מהלך חצי מיל מהשקיעה, ואפשר להניח חמה בראש הכרמל ולטבול ולהספיק. 3. לר' יוסי כהרף עין. 4. כוכב בננוי אחד, ב' ביה"ש, ג' לילה.

ד. הנפ"מ מהו ביה"ש 1. לזב שראה ב' ימים ספק לקרבן, ויום א' ספק לטומאה. 2. העושה מלאכה בשני ביה"ש חייב ממ"נ.

פירוש לה

א. ביה"ש דרבי יהודה ור' יוסי 1. לפי רבי יוסי כהנים טובלים בביה"ש דרבי יהודה, משום דקודם שלים ביה"ש דר"י. 2. הלכה כר"י לגבי שבת לחומר, וכו' יוסי באכילת תרומה, אבל לא לטבילה משום דהוי ספיקא.

ב. סימני זמן הדלקת נרות 1. כאשר השמש בראש דיקלי. 2. תרנגולים על הקדירות. 3. עורבים בשדה. 4. עשב שמתכופף.

ג. שש תקיעות ע"ש 1. בראשונה מפסיקים המלאכות בשדה ונכנסין. 2. בשניה נועלים חנויות. 3. בשלישית מסלק מהאש ומטמין והדלקת הנר לר' נתן בשלישית ולר"י הנשיא ברביעית. 4. שוהה מעט ותוקע מריע ותוקע, והבבלים מריעים לבסוף. 5. לאחר מכן י"א דשרי להדליק מיד כשיעור הולכת השופר, וי"א דאסור ומצניע השופר בגג.

פירוש לו

א. טלטול שופר 1. אין מטלטלין שופר וחצוצרות, להו"א בצבור וקשיא דאיכא תינוק עני, ולמסקנא כר' נחמיה דמתיר טלטול רק לצורך. 2. מטלטלין רק שופר, כר"י. 3. מטלטלין הדברים שהשתנה שמם, והנפ"מ 1. חצוצרה ושופר, נפ"מ לר"ה. 2. ערבה צפצפה, למצות לולב. 3. פתורא פתורתא, למקח וממכר. 4. הובלילא בי כסי, למחט בבית הכנסת. 5.

בבל בורסיף, לגיטי נשים.

הדרן עלך פרה שני לשנת! ~ פרה שלישי – כירה

פדף לו

א. סוגי התנורים ודיני שהיה וחזרה בהם 1. כירה מקום שפיתת שתי קדירות, הסיקה בקש וגבבא נותנים אף באינה גרופה וקטומה, ובגפת ועצים צריך שתהא גרופה וקטומה, לחכמים קאי על שהיה ולחנניה קאי על חזרה אבל שהיה שרי אף באינה גרו"ק. 2. תנור רחב מלמטה וצר למעלה אף אם הסיקהו בקש וגבבא אסור ליתן בין מתוכו ובין על גביו, ולא מהני ביה גריפה וקטימה. 3. כופח מקום שפיתת קדירה אחת, אם הסיקהו בקש וגבבא דינו ככירה, ובגפת ועצים דינו כתנור.

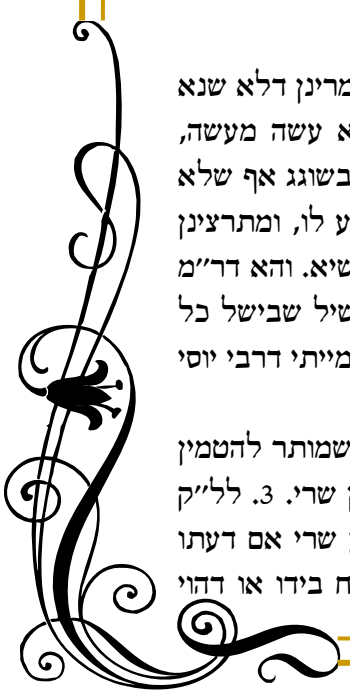
ב. המשנה מצריכה גרוף וקטום, ובעי האם איירי דווקא בחזרה אבל שהיה שרי אף באינו גרו"ק וכשיטת חנניה, או דאתי חכמים שאוסרים אף שהיה באינו גרוף וקטום. והשמעות 1. נאמרו במשנה תרי בני דלבי"ש חמין ולבי"ה אף תבשיל לבי"ש רק נוטלין ולבי"ה אף מחזירין, אי לשהות תנן אתי שפיר דברי שא פליגי בשהיה ובסיפא בחזרה אבל אי להחזיר תנן קשיא, ומיישבינן דהמשנה איירי בחזרה ומחסרא דין היתר שהיה באינו גרו"ק ועל זה קאי פלוגתא דחמין ותבשיל ואח"כ מייתי דחזרה עצמה היא רק כדברי ב"ה. 2. מייתי לחלק בין תוכה לעל גבה וזה דווקא בחזרה, ולמ"ד לשהות קאי על דין חזרה שבסיפא. 3. שתי כירות המתאימות אחת גרו"ק ואחת שאינה גרו"ק, לר"מ דעת ב"ה שמותר לשהות רק חמין ולכו"ע אסור לשהות תבשיל או להחזיר, ודעת ר"י דלכו"ע שהיית חמין שרי ופליגי בשהיית תבשיל ובדין חזרה. אי מתניי איירי בלשהות אתיא כר"י, ולמ"ד להחזיר אתיא כר"י ופליגי עליה ומתיר שהיה אף באינו גרו"ק. 4. מ"ד להחזיר מייתי סתם משנה כחנניא, דשרי ליתן פת בתנור עם חשיכה אחר שקרמו פניה, וסובר דב"ה בעו גרו"ק בחזרה ש"מ דשהיה שרי אף באינה גרו"ק וכחנניא.

ג. הדינים בשהיה 1. היכן שצריך גרו"ק בעי האם מותר לסמוך, ואין להביא ראיה להתיר משתי כירות המתאימות דהתם שליט אוירא, ומייתי דסומכין בקטמה ונתלבתה ש"מ דבעינן גרו"ק, ולמסקנא מייתי דסומכין אף באינו גרו"ק. 2. קטמה והובערה דינה כגרו"ק כיון שגילה דעתו שלא ניחא ליה, ואפילו שהיו גחלים של רותם. 3. למסקנא איכא פלוגתא בדין לשהות תבשיל שמצטמק ויפה לו בכירה שאינה גרו"ק דרב ושמואל אסרי ורבי יוחנן שרי, אבל מצטמק ורע לו שרי לכו"ע אף דאינה גרו"ק.

פדף לח

א. השמועות בדין שהיה באיסור 1. שכח קדירה ע"ג כירה ונתבשלה בשבת אמרינן דלא שנא ממבשל בשבת דבשוגג יאכל, לרבה ורב יוסף שרי אף במזיד כיון שלא עשה מעשה, ולרנב"י אף בשוגג אסור כיון שיבא להערים. 2. מייתי ברייתא דר"מ שרי בשוגג אף שלא נתבשל כל צרכו ובמזיד רק אם נתבשל כל צרכו ולר"י שרי במצטמק ורע לו, ומתריצין לרנב"י שרי שוגג קודם שגזרו על השוכח בגלל המזידין ולרבה ורב יוסף קשיא. והא דר"מ לעיל קאסר תבשיל זהו לכתחילה והכא דיעבד, והא דר"י לעיל שרי תבשיל שבישל כל צרכו זהו בגרו"ק והכא באינו גרו"ק. 3. עבר ושהה בעי האם קנסוהו רבנן, ומייתי דרבי יוסי אסר ביצים דהוו מצטמק ויפה לו ודחי דלמא אסר רק לשבת הבאה.

ב. לבי"ה שרי להחזיר לכירה גרו"ק, והדינים 1. שרי אף בשבת ולא רק בזמן שמותר להטמין דהיינו משחשיכה. 2. הניחן ע"ג קרקע לר' תדאי אסור להחזיר ולרבי יוחנן שרי. 3. לל"ק אף בעודן בידו אם אין דעתו להחזיר אסור, ולל"ב אף בהניחו ע"ג קרקע שרי אם דעתו להחזיר. 4. האיבעיות: תלאן במקל או הניח ע"ג מיטה האם נחשב למונח בידו או דהוי

דסתרן אהדדי. וה"ה הכא אי נפסוק ספד"ר לקולא ובבין השמשות דתחילת תענית שרי לאכול, אי"כ ה"ה בבין השמשות דמוצאי התענית נמי שרי לאכול וא"כ הוי תרי קולא דסתרן אהדדי דעל כל מקרה או דבין השמשות יום או לילה.

והדברים קשים בתלתא א. לפי דבריו איך נסביר את שמואל שמתיר לאכול בבין השמשות והא הוי תרי קולא דסתרי אהדדי. ב. אין הנדון דומה לראיה דבר"ן כתב הטעם משום דעקרת מצות הסיבה, אך כאן עצם הצום קיים, ובתרי בין השמשות יהיה שרי לאכול. ג. מדוע לא נאמר דבבין השמשות דעיולא יומא שרי לאכול דהוי בחזקת היתר דקודם היה שרי לאכול, ובבין השמשות דאפוקי יומא אסור לאכול דהוא בחזקת איסור מכיון שקודם אסור לו לאכול (רש"ש) אי"כ הדרא קושיא לדוכתא. מדוע לא נאמר על ביהש"מ דעיולא יומא ספק דרבנן ולקולא. אמנם לגבי תשעה באב לא קשיא וכפי שכתב במנחת חינוך דהוא מדברי קבלה ודברי קבלה הוה כעין דאורייתא וביהש"מ שלו אסור, אמנם החיוב הוא מחמת שרצו לקבל עליהם וכהגמ' בר"ה. אך אחר שרצו חשיב שקבלו עליהם כפי איך שהיה הדין מלפני כן, אך על שאר צומות קשה.

נמסר במרכז ללימודי הש"ס "נחלת-משה" בני ברק בשיעור הקבוע בכל יום בשעה 12:30

צ"צ לאור בס"ד בסדרת "דרך ישרה" מסכתות:

ברכות עם מחודדין בפ"ך.

שבת מהדורה חדשה.

עירובין

סוכה

מגילה-פורים עם מדרש, תוספתא, ותמצית מחיר יין לרמ"א

גיטין

קידושין - עם תורתך שעשועי, סימני הדף, ותוספתא

מנחות

חולין

בכורות עם הקדמות ומושגים

ערכין-תמורה

כריתות-מעילה

נדה

וכן הלאה, כסדר ה'דף היומיי'

בבא קמא

בבא מציעא

בבא בתרא א-ב

סנהדרין א-ב עם "יש סדר לגמרא" ותמצית כל המוסכתא.

מכות שבועות

עבודה זרה הוריות עם מחודדין בפ"ך

זבחים

צ"צ להשיג בטלפון 03-6168653 מחיר כל חוברת על הש"ס: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות.

בחקותין אשתעשע - על תרי"ג מצוות, לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול.

עתיים לתורה - לוחות ללימוד יומי לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.

שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק.

קיצור חרדים מנוקד ומסודר.

קיצור אלשין רות

קיצור אלשין אסתו

קיצור אלשין איכה ובקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת.

באהבת תשגה תמיד - שיחות באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון רבי בונים שרייבר שליט"א.

איזוהי דרך ישרה - כיצד ללמוד לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.

הקדמות ומושגים - סדר קדשים, ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.

ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל

לפרטים תגובות והערות:

yesodot100@gmail.com

~1~

המערכת